

L'esquerra balear, un any després

Passat un any
de la derrota,
només Esquerra Unida
té clar què vol fer: crear
Iniciativa per Balears.
PSOE i PSM continuen
immersos en processos
de futur incert,
a l'espera de com vagin
els respectius
congressos.
I Els Verds, esperant
esdeveniments en EU.

Passats dotze mesos de les eleccions autonòmiques del 25 de maig de 2003 PSOE, PSM i Els Verds ofereixen un aspecte quasi letàrgic. Només Esquerra Unida ha decidit reaccionar. Lluny de deprimir-se pels mals resultats, és a punt d'iniciar un procés insòlit en la vida política balear: un partit d'obediència estatal que es pot separar per convertir-se en sobirà.

Ni tan sols els fabulosos resultats del 14 de març han fet reaccionar el PSIB-PSOE. Per a millorar. No obstant això, per empitjorar sempre hi ha temps i ganes. La guerra interna en el si del partit socialista ja és tan complicada, i sagrant, que ningú no sap com pot acabar. L'únic cert és que, passi el que passi, el juliol serà decisiu perquè, després del federal, se celebraran el congrés balear i els insulars.

En el PSM tot és calma aparent. Però, per sota, els crítics a la direcció no paren de fer reunions per preparar l'oposició a l'oficialitat, batalla que es dirimirà en el congrés del mes de novembre. Els Verds, per la seva banda, ja han fet el seu congrés. Amb igual resultat que els anteriors. És a dir, no decideixen res sobre la qüestió que té, de fet, trencat el partit en dues meitats.

Per tant, i mentre esperem a veure què faran els altres partits, Esquerra Unida (EU) és l'únic que ha reaccionat. Els nefasts resultats del març, amb l'anorreament en el conjunt de l'estat d'IU i el fracàs de la coalició balear Progressistes (que l'unia amb PSM, Els Verds i ERC),

no sols no els han fet aturar l'estratègia que posaren en marxa l'estiu de 2003, sinó que, al contrari, la impulsaran encara més. En sorgirà una mena —el nom només té validesa d'exemple— d'Iniciativa per Balears, a l'estil de la que funciona a Catalunya i en perfecta sintonia amb ella.

Iniciativa per Balears. Segons portaveus de la cúpula d'EU, l'estratègia té profunda càrrega política i ja s'ha concretat en un calendari. L'anàlisi que fa la direcció d'EU és que tant les coalicions amb Els Verds a Mallorca per a les eleccions autonòmiques de 1995 i de 1999, com a les generals d'enguany amb PSM, ERC i els ecologistes, han fracassat per culpa de l'excés d'improvisació. "No es pot esperar l'èxit, tot i que el març hi estiguérem a prop, de coalicions que es fan sobre la marxa. A més, d'aquí tres anys ens jugam el ser o no ser. Per tant, no podem perdre temps." A les autonòmiques de 2003 EU va anar en coalició amb Els Verds a Mallorca, després que els ecologistes acceptessin l'aliança a darrera hora. No va passar així a Menorca ni a Eivissa, i el resultat va ser desastroós. A les Pitiüses els ecologistes desaparegueren, però EU aguantà l'escó que va aconseguir dins del Pacte Progressista; i a Menorca Els Verds no aconseguiren entrar al Consell insular ni al Parlament, mentre que EU perdia l'únic representant que hi tenia. A Mallorca, EU —Els Verds mantenia els dos escons obtinguts quatre anys abans, però amb un

El coordinador general d'Esquerra Unida de les Illes Balears, Miquel Rosselló, seria una peça clau en la reformulació del partit, que imitaria els passos d'ICV al Principat. Francesc Antich, de la seva banda, haurà de plantar cara als sectors del PSIB que demanen un to "menys catalanista".

perillosíssim nivell de vot: un 5,5%. És a dir, un 0,51% menys i se n'hauria quedat fora. Aquest és el temor que la direcció d'EU vol esvair en el futur. Implícitament diuen que, el 2003, la indecisió dels seus socis fins a última hora va estar a punt de fer desaparèixer totes dues forces. En les generals d'enguany esperaven un èxit que els donés prou força per poder mantenir en el futur la coalició Progressistes. Però van fracassar i no van aconseguir l'escó que s'havien marcat com a objectiu. Amb un element afegit, no estrictament balear, que projecta més incertesa en el futur d'EU: la seva referència estatal, IU, quedava pràcticament anorreada. I amb el dubte –“un perill gens menyspreable”, diuen les fonts– sobre els resultats de les eleccions europees: “Un mal resultat i Gaspar Llamazares tindrà greus problemes”, és a dir, que la “vella guàrdia” del PCE atribuirà els fracassos d'IU a la pèrdua del segell nítidament comunista que ha promogut Llamazares.

És des d'aquesta doble anàlisi –feblesa balear i desastre estatal– que EU ha de-

cidit intensificar la seva estratègia exclusivament illenca, sobirana. El líder d'IU la respecta i hi està d'acord. “Però passi el que passi a Madrid, la tirarem endavant; serem una organització sobirana alhora que germana d'IU, o, fins i tot, segons com s'ho prenguin a Madrid, ni això... És a dir, igual com Iniciativa per Catalunya.” Es tracta, doncs, del naixement d'una nova formació política autòctona balear. Aquesta futura Iniciativa per Balears no tindrà cap tipus de dependència d'IU. Els terminis ja s'han fixat. L'octubre que ve es convocarà la comissió interinsular que donarà llum verd –si s'aprova la proposta, és clar– a la convocatòria per a la pròxima primavera –entre març i abril– d'un congrés o gran assemblea constituent que farà néixer la Iniciativa illenca. Aquesta formació serà d'ample espectre i ja ha contactat amb diverses persones i grups disposats a sumar-s'hi. Ocuparà un espai a Balears idèntic al que a Catalunya representa ICV. Quan arribi aquest moment, l'actual direcció d'EU vol tenir clar quina serà la posició que prendran

tant Els Verds com PSM. O col·laboren –no cal que es dissolguin dins Iniciativa, sinó que bastaria que acceptassin una coalició–, o competiran amb ells pels electors i l'espai polític. “El que és segur és que d'aquí un any sabrem què serem i amb qui anirem a les eleccions de 2007. No podem esperar més, perquè si esperam, el més probable és que desapareguem”.

Els altres. En el PSOE, ara per ara, solament els preocupen les guerres internes. Ni tan sols les eleccions europees les han silenciades. Els moviments no paren. Bàsicament, la guerra es produeix a Mallorca. Hi ha tres sectors enfrontats. L'encapçalat pel secretari d'organització, Damià Cànoves, que vol disputar al de Francina Armengol, mà dreta de Francesc Antich, el control de l'agrupació insular de Mallorca; i, entremig, el sector de Palma, liderat pel regidor Ramón Torres i pel senador Joaquín Bellón, que és el grup menys sensible al català. Aquest últim, tot i estar localitzat a la capital, té un gran poder, gràcies al

Mateu Morro, secretari general del Partit Socialista de Mallorca i líder del sector oficialista d'aquesta formació, s'haurà d'enfrontar a una o dues llistes opositores en el proper congrés. Margalida Rosselló, exconsellera de Medi Ambient del Govern balear, vol que Els Verds trenquin amb les coalicions.

seu pes relatiu en el conjunt de Mallorca. Pot inclinar la balança. Com a demostració de força a Antich, va provocar la derrota d'Armengol en les eleccions de delegats del PSOE-Palma per als congressos federal, balear i mallorquí. La secretaria general del PSOE-Mallorca depèn d'ells. I poden condicionar fort ferm l'elecció a la secretaria general balear, ara ocupada per Antich. En aquestes circumstàncies, tot queda ofegat per les lluites.

Així i tot, se suposa que en el congrés de juliol el PSIB-PSOE dirà alguna paraula sobre l'estratègia d'oposició al PP amb vista a les eleccions de 2007 i sobre les coalicions amb la resta de l'esquerra. Cal recordar que el Pacte Progressista d'Eivissa (amb EU, ENE i ERC) continua vigent i que governa amb el PSM a Menorca. Però, estranyament, des de la campanya electoral passada tots els missatges del PSOE són contraris a coalicions, en sintonia amb les consignes que arriben de Madrid: primer de tot, les sigles pròpies. Una aparent contradicció que el congrés hau-

ria de resoldre, perquè la diferència implica, per exemple, trencar el Pacte a Eivissa i projectar ombres de dubte sobre una reedició del Pacte de Progrés, l'única possibilitat de derrotar el PP.

En el PSM tot està oficialment parat fins el congrés de novembre. Just passades les eleccions de juny se celebrarà un consell polític per convocar el congrés. Serà aleshores quan emergeixi el moviment que ara es produeix en el fons. En síntesi, els oficialistes, encapçalats per l'actual secretari general, Mateu Morro, s'hauran d'enfrontar als crítics, que mantenen una intensa activitat de reunions per intentar fer quallar una alternativa. No és descartable que finalment aparegui una tercera opció. És l'única cosa que consta, perquè la "lleï de silenci", des de finals de l'estiu passat, funciona quasi a la perfecció en el PSM. Just al contrari que els socialistes, els nacionalistes no volen que les disputes internes siguin el pa nostre de cada dia en els mitjans de comunicació.

Per als Verds, finalment, tot va com sempre. El sector liderat per la diputada

Margalida Rosselló continua reivindicant el seu dret a no decidir res sobre coalicions fins que ho considerin oportú. Volen ser amos dels seus terminis. No sols això, sinó que tradicionalment aquest grup s'ha mostrat fins i tot partidari de trencar qualsevol possibilitat de coalició, en paral·lel al que feren Els Verds a Eivissa i Menorca l'any passat. Pel contrari, el sector encapçalat pel crític Miquel Àngel Llauger voldria una implicació clara amb EU i que tots dos partits es refundessin en la comentada Iniciativa per Balears o, com a mínim, aplanar el camí a la coalició futura. Quan d'aquí un any Iniciativa sigui una realitat, l'eterna divisió dels ecologistes es podria veure forçada a un nou enfrontament.

Mentre tota l'esquerra balear es baralla, pensa el seu futur o continua dubtant, el Partit Popular governa amb total tranquil·litat. I ja ha passat un any. Només en queden tres per a la pròxima cita.

Miquel Payeras